

Ne mászkálj éjszaka egyedül

(részlet)

Leginkább arra emlékszem, mennyire hideg volt odafent. Rosarin még nyáron is hűvös volt, csupasz sziklák, sehol egy hasadék, aho-va be lehetett volna húzódni az istentelen szél elől: aki a Rosarin kefélt, az mindig náthás lett utána. Ősszel, télen, és tavasszal ki-mondottan gyötrelmes állapotok uralkodtak. Vonító szél, hideg őszi eső, és a haldokló tél, ami még áprilisban is hirtelen latyak-ba borította a tájat. Létezik egy mítosz az első hippinemzedékről – Eva Mansnerus lánya, Nadia, a legnagyobb meglepetésemre Evát és engem is ide sorol – ami napfényről szól és égboltról, és lombos parkokról, és müzlit majszoló csenevész fiúkról, és csupasz lábú tunikás lányokról, és mindig nyár van a fakuló technicolor filmen, és a háttérben Nick Drake-szerű trubadúrok gitároznak és éne-kelnek lírai dalokat, amiknek a címe mind a marihuánát rejtjelezi. Nekem ebben nem nagyon volt részem. Ellenkezőleg, fontos volt nem otthon felejtetni a kesztyűket. És azoknak a lányoknak, akik kitarottak a csupasz láb mellett, angolosan halványkék lett az arcuk, a combjuk és a vádlijuk. És a franc sem hallgatta Nick Drake-t, aki ekkor már csak feküdt az otthonában, belehalt a depibe, és olyan hosszú körmöket növesztett, hogy már gitározni sem tudott. De ennek ellenére felmentünk Rosarira, majdnem minden este ott ültünk. Hol máshol ültünk volna?

Még valamire emlékszem a rosaris időkből, hogy akkoriban Pete Everi volt a gitártanárom. Karácsonyra kaptam egy akusztikus gitárt, egy Landolát. Pete-nek volt akusztikus és elektromos gitárja is, az utóbbi egy olcsó japán, El Maya nevű modell volt. Fenemód komolyan vettük magunkat. Pete minden szerda dél-után négy és öt között eljött hozzám, és egy órán át a szobámban fegyelmezetten gyakoroltunk. Pete mindig szigorú volt, már ak-kor is, még házit is adott, megmondta, mit gyakoroljak. Minden alkalommal meg lett fizetve, hét márka ötven ütötte a markát. Általában Leenitől kapta a pénzt, Henry szinte soha nem ért haza ilyen korán.

Pete már akkor több együttesben játszott. Jami Johanssonnal és Lare Nisonennel alkottak egy hard rock triót, és egy pincében próbáltak a Stationsväg 20 alatt, és tagja volt egy diákzenekarnak, amit a mykkäi zenetanár, Pyykkö kántor alapított. Pete részletre vásárolta a

Mayát, úgy gondolta, majd az órákból befolyt pénzből tudja törleszteni. Azt is tervezte, olyan ügyes leszek, hogy majd alapíthatunk közösen egy együttest. Eleinte nagyon lelkesek voltunk: 1975-ben már tavasszal és a nyár elején néha felvittük az akusztikus gitárjainkat a Rosarira, és ott jameltünk, míg össze nem kezdett verődni a társaság, és nem kezdtek megcsörrenni az üvegek. De aztán Pete belefáradt, amiről én tehettem: nem fejlődtem, nem tudtam egyre jobban tartani a ritmust, vagy egyre jobban játszani a dallamot vagy szólózni. Pete egyre könnyebb dalokat adott fel leckének, de semmi nem segített. Semmi nem sikerült, még a Tom Dooley-t vagy a Shadows vén apacs indulóját sem sikerült eltalálnom. – Nem tudom, mi van veled – mondta Pete. – Látom, hogy igyekszel, de csak pötyörészés és zaj lesz belőle. – Végül meg-egyeztünk, hogy feladjuk, inkább a barátságunkat mentettük, és Pete nem járt többé hozzánk, nem számlázta ki többé a hét ötve-net, ami miatt amúgy is furdalta a lelkiismeret: nem érezte, hogy kiérdemelte a díját, ha a tanonc nem fejlődött.

Megpróbáltam egyedül tovább játszani, de lassacskán rájöttem, hogy soha nem leszek elég ügyes. Nem hagytam teljesen abba, de megelégedtem azokkal az akkordokkal, amiket ismertem, és egy-re ritkábban játszottam. És minden jó szándék ellenére mindkét fél részéről, a barátságom Pete-tel megszervezte az órákat. Ek-kortájt Pete egyik együttest alapította a másik után, olykor azt gondoltam, havonta legalább egy zenekart létrehoz. Néha olyan krapekokkal alapított együttest, mint Ride Suikkanen és Klasu Barsk, akik legalább olyan csapnivalóan játszottak a hangszerükön – szintetizátor és basszusgitár –, mint én az enyémen. Amikor szembesítettem Pete-et evvel, hadovált, és kitérő válaszokat adott, és azt motyogta, hogy Ridének és Klasunak jó a hozzáállása. – Milyen hozzáállása! – fakadtam ki sértetten. – Magyarázd el, mit is takar, hadd tudjak én is javítani a sajátomon! – Ekkor Pete még inkább zavarba jött, és azt mondta, a hozzáállás olyan, mint a ka-rizma, nem lehet kitanulni vagy betanulni, vagy van az embernek vagy nincs.

Barátságunk legközelebb akkor éledt újjá, amikor Pete megtudta, milyen jól tudok angolul. Akkor elkezdhettem dalszövegeket írni, mert abban sem Pete, sem Ride vagy Klasu, sem senki a stativ-onvági srácok közül nem volt jó. Ezek után éveken át írtam nekik szövegeket, és mire gimnáziumba mentem, olyan messziről tudtam visszatekinteni a gitáros kudarcra, hogy otthon már viccelni is tudtam róla. Leeni látta, ahogy szövegeket körmölök, mire köl-csön kaptam a levetett írógépét, és így megtudta, min dolgozom. Egyik télen megmutattam neki pár szöveget, azt hiszem a „Dark Storm Ahead” és a „Postcard From Bus Number Forty-Nine” cí-műt, és változtatásokat javasolt, amiktől a szövegek feszesebbek és letisztultabbak lettek. Emlékszem, mondtam valamit a balsikerű gitárórákról néhány évvel korábban, és Leeni olyan meglepettséget mutatott, ami viszont engem lepett meg. – Hát, furcsa, hogy ennyire nem vagy muzikális – mondta szórakozottan. Leeni női kórusban énekelt diákkorában, én még kicsi voltam, és mesélte, hogy mindig elvitt a próbákra, és milyen aranyosan aludtam a babakocsiban, miközben a kórus énekelt. Azt is tudtam persze, milyen szenvedélyesen rajong Henry a country és a western zenéért, de mégis úgy véltem, hogy az anyám túl nagy jelentőséget tulajdonít egy egészen szerény örökségnek.

Ami a zenét illeti, örülhetek, hogy Pete-tel ismét barátok lettünk. Pete legidősebb bátyja, Juha elköltözött otthonról, és Make szintúgy, de ő még Tallingében maradt. Make Taru nevű barátnőjével lakott egy szűkös egyszobás földszinti laksásban a Nybogata legtávolabbi végén. Juha és Make régi szobáját megkapta Pete, és a bátyjai ott hagyták lemezgyűjteményük zömét. Juha gyűjteménye a Beatles Help! című albumával kezdődött, és Pekka Strengs Kesämaa-jával és egy Quilapayun lemezzel zárult. Make gyűjteménye a Cream Dis-raeli Gears-ével kezdődött, és a Sabbath Bloody Sabbath-tal zárult. Ehhez társult még Pete saját ízlése, ami a Hurriganes-től Yma Suma-cig nyúlt. Az utolsó tallingei éveim alatt Pete Everi szobája lett az én zeneakadémiám. Hogy oly sok zenei stílust felismerek és értékelni tudok, az Pete és a fivérei érdeme.

Még pár részlet a társas életről Tallingében és fent a Rosarin. Elő-ször is, nem igaz, hogy csak finnországi svédek laktak a Suvioväg mögötti villákban, és csak finnek az állomás melletti lakótelepen. Így festhet a dolog, mivel a történetnek ez a része Pete Everiről, Eva Mansnerus-ról és rólam szól, és Pete történetesen finn nyelvű volt, és az állomásnál lakott, míg Eva svéd nyelvű volt, és villában lakott, én meg kétnyelvű voltam, és sorházban laktam. De valójában sok jó állású finn lakott villákban és sorházakban, és nem ke-vés szegény finnországi svéd lakott az állomáshoz közeli házakban.

Rosarin az élet tehát nem a nyelv körül folyt: odafent kizáró-lag finnül beszéltünk, de bárki feljöhetett, függetlenül attól, hogy svéd volt az anyanyelve vagy finn. A társadalmi helyzet ezzel szem-ben fontos volt. A gazdag villalakó fiatalok soha nem jöttek fel a Rosarira, nem mertek, és a rosaris banda nem is vágyott rájuk. Én sajnos határeset voltam, tulajdonképpen csak Pete Everi kedvelt igazán, és ő volt az egyetlen kezesem odafent. Lare Nisonennek, Klasu Barsknak, Jami Johanssonnak és még sokaknak súlyos fenn-tartásaik voltak, és kimondottan ellenségesen tudtak viselkedni, főleg, ha ittak. Volt egy időszak, amikor Klasu és Jami elkezdtek Rankkunak szólítani, ami a Frank teljesen legitim torzítása. De aztán ezt tovább torzították, és egy álló éven át Faránkúrnak szó-lítottak: nem volt egy vidám időszak, és végül Pete Everi állította le őket.

Ez az egész svéd ügy annyira bonyolult volt, hogy soha nem ér-tettem meg igazán. Klasu Barsk és Jami Johansson nem azért nem kedveltek, mert Henry-vel svédek voltunk, hanem mert Henry ke-reskedelmi igazgató volt, és irodában dolgozott. Jami Johansson-nak is svédül beszélt az apja, de Johansson apuka ült börtönben, majd utána lelépett Svédországba egy másik nővel. Klasu Barsk pedig egy teljesen svéd nyelvű családból származott: felettem járt eggyel a Tallingei Svéd Iskolába, az anyját Mariának hívták, az apja, Nisse meg autószerelőként dolgozott a sockenbackai Strockmann Autónál. De sem Klasu, sem Jami nem akart svédül beszélni, Jami odáig ment, hogy úgy tett, mint aki egyáltalán nem is ismeri a nyelvet. Svédül

beszélni nem volt vagány dolog. És ha kicsit többet tudtunk volna a zenészekről, akiket csodáltunk, felfogtuk volna, hogy ott is ugyanez megy: Dave Lindholm, a Rock'n'Roll Band és a Pen Lee & Co alapítója svéd nyelvi háttérrel rendelkezett, akár-csak a Hurriganes basszusgitárosa, Cisse Häkkinen. De titkolták. Az élet az utcán és az udvarokon finnül zajlott, a rock'n'roll pedig angolul. A svéd sehova nem tartozott, valami satnyaság volt, ami miatt csak szégyenkezni lehetett.

Papolczy Péter fordítása